

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-05-17
Besvaras senast
2024-05-29 kl. 12.00

Till utbildningsminister Mats Persson (L)

2023/24:916 Elevers mående i svensk skola

En av de viktigaste sakerna som man ska lära sig i skolan, bortom calculus och trigonometri, är kunskap om mellanmänskliga förhållanden. Hur ska man bete sig mot andra människor? Att lära sig genom att vara på en fysisk plats där socialt umgänge sker är centralt.

Vi vet att psykisk hälsa har kraftigt försämrats under de senaste decennierna, och då även inom skolan. En undersökning från Folkhälsomyndigheten visar att de ”senaste 30 åren har självrapporterade somatiska och psykiska besvär, såsom huvudvärk, sömnsvårigheter och nedstämdhet, ökat bland 13- och 15-åringar i Sverige”.

Men trots denna utveckling förefaller problemet inte prioriteras i Sveriges skolor på ett rimligt sätt. Under några dagar i vecka 20 hade jag förmånen att ha en elev från Tyresö som praoelev. Hans erfarenhet från skolan i Sverige är att frågor om psykisk ohälsa och psykiska diagnoser inte prioriteras.

Ibland verkar det som om att idén är att eleverna bara genom sin blotta närvaro i skolan ska skapa förutsättningar för att interagera med andra. Men att lära sig genom att interagera med en genomsnittlig människa i en skolmiljö är inte alltid relevant; för alla elever är inte likadana, och vissa är betydligt mer olika.

Trots att kunskap finns om psykisk ohälsa och olika diagnoser förefaller inte den kunskapen få genomslag i verkligheten i skolan på ett rimligt sätt. Det finns ett väldigt stort hål, en frånvaro av medvetenhet, gällande mental hälsa i betydelsen att många vuxna och barn i skolan inte har den kunskap som behövs för att skolan ska vara en plats där alla elever kan trivas, växa och bli fria tänkande samhällsmedborgare.

Människor med neuropsykiatriska diagnoser såsom autism och adhd kommer de flesta sannolikt att möta i sitt liv. Mängden barn som diagnostiseras och söker hjälp har ökat på senaste år, vilket tyder på att det är vanligare än man kanske anar, och att då inte veta – åtminstone generellt – hur man med fördel förhåller sig till denna person bidrar inte till ett inkluderande samhälle. I stället gör det saker betydligt svårare för personer som då råkar vara avvikande från normen.

Det skapar fler klyftor mellan människor, som då fylls av falsk information

eller ingen information alls. Båda fallen är lika skadliga; att ha en falsk uppfattning är såklart ohjälpsamt, men att inte veta alls leder antingen till att ens intuition eller stereotyper kliver in, eller till förvirring. För att citera HP Lovecraft: Den starkaste rädslan är rädslan för det okända. Det kan i sin tur leda till att man fruktar sin medmänniska, och vi vet vart det leder tyvärr.

Ett extremt exempel, men oroväckande dito, är att rädslan för det okända leder till hat. Detta torde vara något vi alla vill undvika. Ett alternativ vi vill radera från framtiden. Vem vill vara så okänd och exkluderad? Jag vill inte det.

Jag vill därför fråga utbildningsminister Mats Persson:

Vad gör ministern för att främja psykiskt välmående och för att rusta elever för att möta varandra, det vill säga även kamrater med olika NPF-diagnoser?

.....

Mathias Tegnér (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck